

L'autèntica veritat sobre el 6 d'octubre

No volia parlar del debat del Parlament català sobre el 6 d'octubre, perquè no és gaire còmode que la censura, establerta per a les coses que fan referència a l'ordre públic, serveixi també per a fer callar els periodistes, àdhuc quan parlen de qüestions que no tenen res a veure amb l'ordre públic. ¿Com voleu, doncs, que parlem del 6 d'octubre, si l'autoritat posa tota mena de mitjans coercitius a favor del mite i contra la veritat? Es amb aquest estat d'esperit, amb aquesta por a la censura, que intentaré comentar el debat parlamentari sobre el 6 d'octubre.

L'única veritat sobre el 6 d'octubre és que, per molt que s'escarrassin el meu compatrici Dencàs i el senyor Companys, el 6 d'octubre és un brillant falsificat que, com més intentin polir-lo, més es demostrarà que és un vulgar cagaferro. Tant és que risquin com que rasquin: el 6 d'octubre no farà mai la glòria de ningú, la qual cosa no vol dir que, com el mite de Prats de Molló, no alimenti els seus autors.

Dites aquestes modestes paraules intentaré continuar, amb la vènia de la censura. I començaré dient que, si cal crear un mite sobre el 6 d'octubre, val la pena que els seus autors es posin d'acord ben aviat. Aquesta manca d'acord en l'elaboració del mite pot ésser molt perjudicial per als autors de l'atzagaiada. L'home que dintre vint anys intenti establir una història documentada sobre el 6 d'octubre topará amb una gran quantitat de textos contradictoris. I creguin els autors del 6 d'octubre que aquest joc de contradiccions no els serà pas favorable.

Tot el que s'ha dit aquests dies al Parlament de Catalunya es pot resumir en dues ratlles: en la preparació del 6 d'octubre hi havia dos objectius diferents, dues concepcions: la del senyor Dencàs i la dels altres. El senyor Dencàs es movia per un ideal catalanista, que creiem equivocat: enfront del senyor Dencàs hi havia uns compromisos revolucionaris amb els altres partits esquerrans de fora Catalunya. Aquests dos punts de vista no es varen posar d'acord, ni abans, ni durant el 6 d'octubre, i no s'hi posaran mai. En el discurs agudíssim amb què el senyor Duran i Ventosa va cloure el debat, aquesta observació sobre les dues concepcions que presidiren el 6 d'octubre és d'una gran claredat. I consti que aquesta interpretació del senyor Duran i Ventosa no fou considerada arbitrària ni pel senyor Dencàs ni pel senyor Companys. Aquesta observació tan justa del senyor Duran i Ventosa ja costarà de desfer-la.

Amb uns eufemismes d'innegable habilitat va insinuar també el senyor Duran i Ventosa que el senyor Companys havia reconegut, en el seu discurs, que el 6 d'octubre s'anava preparant des del maig, quan ningú no podia sospitar que per l'octubre tindriem el «govern feixista» que, segons el senyor Companys, va motivar l'alçament i l'enfonsada de la Generalitat. Crec que en reconèixer el senyor Companys que la revolució d'octubre s'anava preparant des de la primavera, va cometre una greu relliscada. Entre aquest discurs i aquesta rectificació del senyor Companys i certs passatges de la seva declaració davant del Tribunal de Garanties, hi ha una contradicció evident. Pot estar segur el senyor Companys —i sé el que em dic— que la contradicció ha estat recollida en certs llocs de Madrid i que no li ha fet gaire favor. De tot això en té la culpa el que jo deia més amunt: la manca d'un acord que fabriqui i arrodoneixi un mite acceptable sobre el 6 d'octubre. I sobre aquest detall no insistiré més, perquè, com és d'esperar, l'Esquerra deurà prou rebre indicacions des de Madrid.

I ara, ¿per què he de combatre jo l'afirmació segons la qual el 16 de febrer ratifica el 6 d'octubre? El triomf electoral de febrer fou un plebiscit a favor de l'amnistia. Quan el senyor Cambó va parlar al Palau de la Música d'aquest punt concret, abans de les eleccions ja tejmia que aquest factor fos decisiu. Sense aquells trenta mil empresonats no hi hauria hagut la victòria electoral, ni hauria estat possible glorificar el 6 d'octubre. Poques setmanes després de la revolta, tots els esquerrans la ridiculitzaven. Recordeu les expressions equívokes del senyor Trabat a les Corts de la República i la condemnació inequívoca del senyor Serra i Moret. El ressort de la victòria electoral fou l'amnistia. I aquest ressort encara el poden fer funcionar un dia els enemics de l'Esquerra que lluiten més a l'esquerra que ella.